

ครกหิน โม่แป้ง

ประโยชน์การใช้สอย

เป็นเครื่องมือสำหรับ โม่แป้ง โดย ขั้นตอนของการโม่แป้งคือ นำข้าวไปแช่น้ำ จากนั้นตักหยอดลงในช่องประมาณครึ่งละ 1-2 ช้อนโต๊ะ แล้วทำการหมุนหิน โม่ที่บริเวณค้ำจับ น้ำแป้งที่ได้จะไหลออกมาทางรางหิน ใช้สำหรับทำขนม

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นางฉงน บั้งทอง

กะลาทำลอดช่อง

ประโยชน์การใช้สอย

เป็นเครื่องมือสำหรับทำลอดช่อง โดยใช้ไม้ยาวขนาดพอที่พาดขอบถึงหรือหม้อได้ 2 อัน สอดเข้าที่หูของพิมพ์วางพาดบนหม้อที่ใส่ น้ำเย็นไว้จนเกือบเต็ม ตักแป้งที่กวนไว้ใส่พิมพ์ประมาณก่อนพิมพ์ ใช้ที่กดกดแป้ง ตัวลอดช่องจะออกมาตามรูของแบบพิมพ์

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นางฉงน บั้งทอง

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

ฟืมทอเสื่อ

ประโยชน์การใช้สอย

เป็นเครื่องสำหรับทอเสื่อ มีลักษณะเป็น
ท่อนไม้ มีรูห่างกัน 1 นิ้ว ทำด้วยไม้ไผ่เป็นซี่
แล้วเจาะรูตรงกลางเรียงกันระหว่างซี่ไม้ไผ่
แต่ละกัน

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นางคำพร ใจแก้ว

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

กระสวย

ประโยชน์การใช้สอย

เป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งใช้ในการทอผ้า ทำ
ด้วยไม้ ปลายสองด้านมน ตรงกลางกลวง
สำหรับบรรจุหลอดด้ายพุ่ง หรือด้ายพุ่ง
พิเศษ มีน้ำหนักและขนาดเหมาะมือ ใช้พุ่ง
ไปมาระหว่างการยกเส้นด้ายขึ้นขึ้นลง

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นางคำทอง อุทธา

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

อ๊ก

ประโยชน์การใช้สอย

อ๊ก เป็นอุปกรณ์ที่ใช้เป็นเครื่องปั่นเส้นด้าย หรือ เส้นไหมก่อนกรอเข้ากระสวย มีส่วนประกอบ คือ คอนอ๊กและแขนอ๊ก

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นางคำพร ใจแก้ว

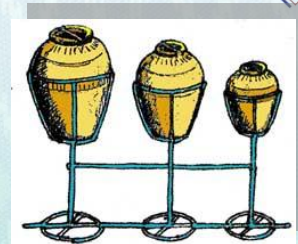
พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

ไหซอง

ประโยชน์การใช้สอย

ไหซอง เป็นเครื่องดนตรีไทยภาคอีสาน ทำมาจากไห น้ำปลาหรือไหปลาร้าที่ไม่ใช่แล้ว จึงด้วยขางหนังสด๊กหรือขางอื่นๆ บริเวณปากไห จัดเป็นชุด ชุดละหลายใบ โดยมีขนาดลดหลั่นกัน บรรเลงโดยการตีด้วยนิ้ว ให้เสียงทุ้มคล้ายกีตาร์เบส ทำหน้าที่เป็นเครื่องประกอบจังหวะ ใช้บรรเลงประกอบในวงดนตรีพื้นเมืองภาคอีสานหรือที่นิยมเรียกว่าวงโปงลาง ปัจจุบันวงโปงลางส่วนใหญ่นิยมใช้พิณเบส แทนการใช้ไหซอง การตีไหซองจึงเป็นเพียงการแสดงลีลาการตีประกอบทำฟ้อนรำ เท่านั้น

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นางคำพร ใจแก้ว

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

โหวด

ประโยชน์การใช้สอย

โหวด เป็นเครื่องดนตรีไทยภาคอีสาน ประเภทเครื่องเป่า มีรูปร่างเป็นทรงกระบอก ทำจากไม้กู่แคนซึ่งเป็นไม้ช่างชนิดเดียวกับที่ใช้ทำแคน มีลักษณะคล้ายกับเครื่องดนตรีกรีกโบราณ ที่เรียกว่า "Pan Pipe"

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายทองดี สันภัย

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

กระโอม

ประโยชน์การใช้สอย

กระโอม หรือ กั่ว เป็นถาดผึ่งข้าวเหนียวที่นึ่งสุกแล้วเพื่อให้ไอร้อนระเหยออกบ้าง ก่อนนำไปใส่ก่องข้าวหรือกระติบ
กระโอมทำจากไม้รูปแบน ขอบกลม

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายวิจารณ์ ยู่บุตร

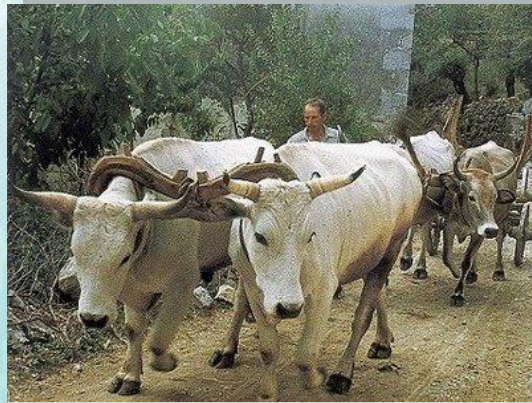
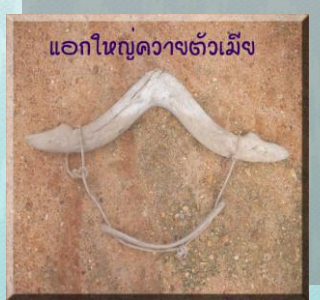
พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

แอก

ประโยชน์การใช้สอย

แอกคือ ไม้วางขวางบนคอวัวหรือควาย
ใช้ไถนา คราดนา หรือเทียมเกวียน

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายจรูญ รัตนศรี

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

ข้อง

ประโยชน์การใช้สอย

ภาชนะใช้สำหรับใส่สัตว์น้ำสานด้วยไม้
ไผ่ บริเวณปากข้องจะมีกาแขงสวมอยู่มี
หลายชนิดทั้ง ข้องเขียด ข้องเป็ด ข้องปลา
 เป็นต้น

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายสุรศักดิ์ ผุดผ่อง

แอบยา

ประโยชน์การใช้สอย

แอบยาเป็นภาชนะทรงกลมเป็นสองชั้น สวมเข้ากันสนิท ภายนอกทำเคลือบด้วยน้ำ เกลี๋ยว (น้ำรัก) ซึ่งมีคุณสมบัติทำให้น้ำไม่ ซึมเข้าได้ง่าย แอบยาใช้ในการเก็บยาเส้น หมากพลู หรือเงินทอง นำติดตัวไปเมื่อไป ทำงานนอกบ้าน

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายสัมฤทธิ์ เผ่าผม

กระตั้นข้าว/ก่องข้าว

ประโยชน์การใช้สอย

เป็นภาชนะในการเก็บอาหารที่ทรงคุณค่า มากด้วยภูมิปัญญา เก็บความร้อนได้ดี ในขณะที่ยอมให้น้ำระเหยออกไปได้ ทำให้ข้าวเหนียวที่บรรจุอยู่ภายในกระตั้น หรือ ก่องข้าวไม่แฉะด้วยไอน้ำ

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายเปี่ยมศักดิ์ พึ่งโพธิ์

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

เตารีดถ่านโบราณ (อูดเตา)

ประโยชน์การใช้สอย

“อูดเตา” หรือ เตารีดโบราณ ซึ่งเมื่อเวลาใช้ จะใช้ถ่านเฉพาะ วิธีรีดผ้าโดยใช้อูดเตานั้น เริ่มแรกก็จะติดไฟถ่านที่เตาอังโล่ เมื่อถ่านระอุเป็นไฟสีแดงดีแล้ว ใช้กิมเหล็กคีบออกมาใส่ภายในอูดเตาจนเต็ม แล้วปิดฝาขัดสลักให้ติดกับตัวอูดเตา ทิ้งให้ร้อนสักครู่จึงรีด เมื่ออูดเตาเริ่มร้อนจัดให้นำมานาบกับใบตองที่พับซ้อนกันไว้หลายๆ ชั้น เพื่อให้เกิดความชื้นและคลายความร้อนลง ทำเช่นนี้สลับกันไป

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายยศ ดาโรจน์

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

มีดหั่นหมาก (มีดสนาค)

ประโยชน์การใช้สอย

มีดสนาค หรือ กรรไกรคีบหมาก มีลักษณะคล้ายคีมมีคมด้านเดียว เอาไว้หั่นหมาก เมื่อจะใช้เอาหมากสอดระหว่างกรรไกรแล้วใช้มือบีบเพื่อผ่าหมาก หรือแบ่งหมากออกเป็นส่วนๆ

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายมนตรี สุดอุ่น

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

โถกปูนหรือ ปอกปูน

ประโยชน์การใช้สอย

เป็นภาชนะสำหรับใส่ปูน สำหรับเคี้ยวหมาก หรือเรียกว่าเต้าปูน ซึ่งปกติการหมากพลูหรือยา จะเป็นสิ่งที่ใช้ต้อนรับเวลามีแขกมาที่บ้าน ส่วนมากนิยมใช้เครื่องเคลือบ

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายมนตรี สุดอุ่น

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

ตะบั้นหมาก

ประโยชน์การใช้สอย

เป็นกระบอกทองเหลือง มีวัสดุค้ำยาว ปลายแบนทำหน้าที่คล้ายสิ่ว เอาไว้สำหรับตำลงในกระบอกให้แหลก เหมาะสำหรับคนชรา ที่ไม่สามารถเคี้ยวหมากแก่ได้ อาจมีทั้งทองเหลืองหรือจาก กระบอกไม้ไผ่เล็กๆ เส้นผ่าศูนย์กลางรอบนอกไม่เกิน 1 นิ้ว

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายมนตรี สุดอ่อน

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

หมอนไม้

ประโยชน์การใช้สอย

เป็นอุปกรณ์ที่ทำจากไม้ซิ่นเดียว โดยกลึงแยกออกเป็น 2 ชั้น ซึ่งมีสลักลือคอยู่ตรงกลางติดไขว้กัน เมื่อกางออกจะเป็นลักษณะแผ่น ใ้ค้ำก้นหมอนทั้งด้านบนและด้านล่าง สามารถใช้เป็นอุปกรณ์ช่วยนวดตนเองได้

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายสุวรรณ ดิงห์นาค

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

นมสาวหรือหมอนนมไม้

ประโยชน์การใช้สอย

มีลักษณะคล้ายเต้านมคู่ ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง
ขัดแต่งให้เรียบ เป็นอุปกรณ์ใช้ขนาดส่วน
ต่างๆ ของร่างกาย

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายสุวรรณ ดิงห์นาค

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

กบไสไม้

ประโยชน์การใช้สอย

กบ เครื่องมือช่างไม้สำคัญอีกชนิดหนึ่ง เป็น
เครื่องมือแปรรูปไม้ให้ผิวเรียบและได้
รูปทรงตามต้องการ

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

ซองพลู

ประโยชน์การใช้สอย

สำหรับใส่พลูเคี้ยวหมาก ให้เป็นระเบียบ หรืออีกนัยหนึ่ง เพื่อถนอมใบพลู ไม่ให้เหี่ยวเฉาง่าย

พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมไทย สายใยชุมชนอำเภอพนา

โองกระบอง

ประโยชน์การใช้สอย

อุปกรณ์ให้แสงสว่าง หรือ ใช้ก่อไฟเพื่อ ประกอบอาหาร และอื่นๆ ทำจากยางของ ต้นยางนา โดยชาวบ้านจะไปเก็บของต้นยางนาที่แห้งแล้ว มาห่อด้วยใบไม้มัดด้วย ดอกไม้ไฟ

ได้รับความอนุเคราะห์โดย นายสายดี ช้างน้อย